

Aquest ha estat el tema del trienni de formació permanent preparatori al Centenari de la mort del nostre Fundador (1909-2009).

I no resulta fàcil posar-hi un títol escaient (visió teològica? experiència espiritual? O teologia pastoral?). Perquè el P. Joaquim no fou un catedràtic de teologia, sinó l'home profètic (de l'oïda iniciada, dels ulls clarividents, de la boca esmolada) que amb el seu carisma ens va obrir camí i ens convocà en l'Església, com a Pare i Pedra Fundadora” (J. Reynés). “Un home doctrinalment segur, però fora de l'àmbit acadèmic... Concedia, certament, molta importància al coneixement de Déu, però posava més passió en l'horitzó del cor, en la capacitat d'estimar i en l'encant de ser atret per Ell. En el P. Rosselló va contar més la passió que amara el llibre de *les Confessions* de San Agustí que no l'arquitectura de la *Summa Teològica* de Sant Tomàs” (J. Amengual i Batle). És lògic, doncs, que resolguem els dubtes amb un títol modest (“Déu i el P. Joaquim”) i abastador, alhora, del discurs de la seva teologia decimonònica, així com dels trets de l'espiritualitat i de la pastoral que el caracteritzen.

Per a l'estudi d'aquest programa hem comptat amb ajudes privilegiades que no van tenir els que “ens precediren en la fe”: La *Positio* preparada pel Postulador de la Causa de Beatificació i Superior General P. Josep Amengual i Batle¹, i els seus estudis: “Dios en la vida del P. Joaquim Rosselló i Ferrà. Rasgos de una antropología de la relación con Dios” (2007-2008)² i “Un acostament a com el P. Joaquim Rosselló i Ferrà, va viure mogut per l'Esperit Sant, present en l'Església ” (2008-2009)³.

I- DÉU ÉS AMOR

Textos bàsics:

Text 1: “Com en tots els segles passats, i especialment en l'actual, gairebé tots els homes s'afanyen i estimulen mútuament per establir i estrènyer relacions amb tota casta de persones, que menen a qualsevol cosa, menys al tracte i comunicació amb Déu ----- La Divina Providència, que sempre vetla per la humanitat i que no deixa pedra sense girar per encaminar-la a l'acompliment del seu fi, per uns camins i mitjans que de cap manera hom no pot explicar, disposà en aquests temps agitats de promoure una Congregació de preveres l'objecte de la qual fos, primerament, formar el seu esperit en la soledat, on, segons Osees, Déu es comunica a l'ànima, per procurar després, quan els fos possible, mitjançant la devoció dels Ss. Cors de Jesús i de Maria, la conversió de tots els

---

¹ *Positio super virtutibus et fama sanctitatis*, vol. I-II. MSSCC. Madrid, 1996. Les biografies *Columna y Antorcha de la Iglesia de Mallorca. P. Joaquim Rosselló i Ferrà*. MSSCC. Madrid 1996, = Manuel SOLER PALÀ – Josep AMENGUAL BATLE, *Joaquim Rosselló i Ferrà. Un misionero de corazón*, (BAC popular 132) Madrid 1997.

² Reproduït com a eina d'estudi de tota la Congregació.

³ La versió en català fou reproduïda per la Delegació de Mallorca; la castellana “El Espíritu, la Iglesia y la espiritualidad eclesial del Fundador” es pot trobar a <http://www.msscc.es/PS2/Publi5.pdf>.- Quan citam entrecomillat, sens mencionar l'autor, ens referim a aquests dos estudis.- També utilitzarem altres aportacions de congregants, per ex., J. Reynés, “Teología de los nombres de Dios en el P. Joaquim Rosselló” que fa algunes consideracions generals en torn als Noms de Divina Providència, Divina Majestat y Sagrats Cors a <http://www.msscc.org/pagina-5-1-2-30.htm> .- Referent a les obres del P. J. Rosselló, citarem: *Notas referentes a la Congregación de los Sagrados Corazones* (NC). Imprenta “Mn. Alcover”. PM, 1940; *Escritos del P. Joaquim Rosselló i Ferrà: vol.I- 1 Epistolario (Ep); vol. II- 2 Sermones (S) i 3 Píadosos Ejercicios en honor de los Sagrados Corazones (PE)*. Mallorca, 2009. Reproduïrem els Sermons en les llengües originals, castellà o català (popular i descuidat).

pecadors, per fer-los entrar de bell nou en el tracte i en la comunicació amb sa Divina Majestat, de qui s'havien emancipat" (Introducció Regles 1890; cfr. Intr R 1982).

El Fundador amb aquest text

- “Insinua un anàlisi de la realitat, que dóna per fet a altres indrets (temps atzarosos/arriscats, difícilíssima època, món sense cor, cors metal·litzats).
- Enquadra la Congregació en l'àmbit de la història de la Salvació i de la Comunitat: És un “socors/auxili competent” per a la humanitat, do per a l'Església.
- Centra la modernitat en l'afany de relacionar-se sempre més, amb tanta quantitat i rapidesa que arriba a l'estordiment. Menció retallada en el text actual de les Regles per la supressió del primer paràgraf, i que ara recobram com una intuïció profètica: “Com en tots els segles passats, i especialment en l'actual, gairebé tots els homes s'afanyen i estimulen mútuament per establir i estrènyer relacions amb tota casta de persones, que menen a qualsevol cosa, menys al tracte i comunicació amb Déu”.
- Defineix l'espiritualitat del desert: “formar l'esperit en la solitud, on Déu es comunica a l'ànima, per a procurar després... mitjançant la devoció als SS.CC., la conversió dels pecadors, fent-los entrar de nou en el tracte i comunicació” amb Déu.
- Uneix espiritualitat dels SS.CC. i conversió, conversió i íntima unió amb Déu (basant la nostra religió en una Aliança cordial, en les relacions autèntiques).
- El nostre Fundador assenyala el carisma estrictament profètic de la Congregació, en el sentit bíblic més genuí”⁴.

Per a connectar amb un Déu que no és immediat, cal sortir al desert (“gràcia especialíssima de la solitud”). Allà “Déu es comunica a l'ànima”:

- Per la via de contemplació de la creació, segons la tradició franciscana i lul·lista: El cel estrellat, conhortador de llargues nits d'insomni; una floreta ensumada al costat del bon Germà Gregorio Trigueros; les vistes del mirador de Sant Honorat...
- Per la via de contemplació de l'home-imatge de Déu: Es fixava en els habitatges que podien albergar alguna ànima innocent. Com els antics profetes s'havia retira al desert escandalitzat de la corrupció imperant. *Pathos* que li despertà el projecte missioner.
- Per la via de l'enamorament (una Veu insistent: “Estima'm que jo tenc set d'amor”) cristològic (en la tradició de la muntanya randina: “amb ànsia que l'Estimat fos cercat, trobat, contemplat i estimat” per l'Amic).

Visió que cal configurar avui en una “nova síntesi”, “a partir de la contemplació del món, il·luminada per la Paraula de l'Aliança”: a) que haurà de superar l'alienació tradicional de l'espiritualisme desencarnat, oblidadís de la injustícia històrica, b) i una mentalitat secularista, incapaç de contemplar a Déu en la història; c) capaç de integrar en les perspectives del Vaticà II el sacerdocí comú de tot el Poble de Déu, d) i la reparació de Crist al Pare, dolgut pel pecat del món.

Valor antropològic de l'experiència de Déu en el P. J. Rosselló: “El primer manament més que un mandat, és una manera de desenvolupar la naturalesa de la persona humana”. Sempre atribueix molta importància al primer manament d’“estimar Déu damunt tot” i a la seva formulació del “Quaerite primum Regnum Dei”⁵, de l'experiència nupcial de Osees, del Càntic del Càntics i de la icona dels Sagrats Cors como a focus d'amor viu, que atreu com un imant.

⁴ J. Reynés, “Textos congregacionales significativos” <http://www.msscc.org/Oasis/INFO-11/ICONO-02-jrm.doc>

⁵ Regles MSSCC, 2.

Text 2: “Déu és amor, diu la Sagrada Escriptura⁶, i per això desitja atreure’l tot cap a ell mateix, per a comunicar a tothom tots els béns de Déu⁷, la seva benaurança, la seva felicitat eterna”⁸.

Paraules bàsiques de la concepció de Déu: Amor, béns, felicitat, atracció.

- “Quan afirma que “Déu és amor” vol advertir-nos que el Déu que estima no és simplement una energia impersonal o un poder absolut. És molt més que un ens espiritual o el geni benefactor d'un poble, i fins i tot que el gran creador, productor d'una obra colossal i perfecta. Ens convida a valorar-ne el perquè, que radica en l'amor personal d'un Déu que és revela estimant”.
- L'anomenada “Trinitat econòmica”, és a dir, el Déu que es comunica i salva compartint tots “els béns de Déu” (la vida en primer lloc, i després els béns materials i espirituals, entre els quals destaquen la donació del Fill, de l'Esperit Sant, de l'Església, de l'Eucaristia, etc.).
- Al afegir “la seva felicitat eterna”, es refereix a la donació personal de Déu, en Crist Jesús, i la glòria que rep per Ell i a la qual ens destina a tots a “ser lloança de la seva glòria”⁹.
- El P. Rosselló “no va propugnar mai una relació allunyada, desinteressada i aliena als sentiments humans. Aquest paràgraf, llegit al peu de la lletra, recobra el goig, el plaer, la felicitat, que ell considera inseparables de la resposta i de la unió amb Déu”.
- El P. Joaquim resumeix tots aquests béns de Déu en una paraula fetitxe: “Amor! Que hermosa paraula! Que paraula tan agradable, tan simpàtica a s'oido de tots els mortals. Aquesta paraula té un no sé qué d'imán que atreu, que cautiva, que arrastra... no sé qué de fragància, que embalsama, de suavitat que supera a tota altra suavitat, que no sigui sa que causa el mateix Déu a sa nostra ànima... I sabeu per què? Perquè es nostro cor ha sigut creat per s'amor, perquè s'amor es sa seva vida, es seu aliment, lo que més el nutreix, el conforta; perquè s'amor li es llaç d'unió íntima amb Déu; perquè Déu es amor i que permanece en amor, en Déu permanece i Déu en ell: "Deus charitas est" etc... Pero ai, que tot amor no és igual, no és saludable a s'homo; no tot amor, el vivifica, l'endiosa, el fa felix...”¹⁰.
- “A tots” expressa el seu disseny de salvació universal, sense cap casta d'exclusions, cosa que Pau anomenarà la característica del “meu evangeli”¹¹.

De quina felicitat parla el Fundador?¹² Només de l'espiritual i desencarnada, que fruïrem al món venidor?

Text 3: “És una veritat sobradament provada, que tot es converteix en bé al que estima la justícia i

⁶ 1 Jn 4, 16.

⁷ Traduïm la frase “sus bienes” pel superlatiu “tots els béns de Déu”, que vol dir “abundància de cosa bona” cf. DCVB II-396.

⁸ PE 4, 1; cf. Regles, 7.

⁹ Cf. Ef 1,3-14.

¹⁰ [Sermons d'un Tridu del Cor de Jesús, 00/07/1895, Porreres] ps.169-170.

¹¹ Tesi defensada en les cartes a Gal i Rom.

¹² De les veus “felicidad-feliz/ces”: A l'Epistolari hi trobam 44 instàncies; al Sermonari, 66; als Piadosos Exercicis, 39.

aspira a la perfecció: *Omnia cooperantur in bonum*¹³. Així és, efectivament. Personalment puc assegurar, que no record haver passat mai dies tant feliços com els que vaig viure a l'entremig de la meva pujada a la Santa muntanya de Randa (on em trobava, pel que fa a les coses temporals, escàs de tot) i la fundació del nostre Institut dels Sagrats Cors, que no va tardar molt a ser realitat. El fet de considerar-me totsol amb Déu sol, en el cim d'aquella solitària muntanyeta, tot ho endolcia. En la meva ànima sobrepassava la consolació, fins a tal punt que amb ningú hagués canviat la meva sort, ni amb reis, ni emperadors, ni amb bisbes, ni amb el Papa mateix. Quan, en les hores de lleure, distendia l'ull sobre aquelles immenses planes dels termes de Lluçmajor, Campos, Porreres, fins a Santanyí... eren tals els sentiments de goig i afectes de tendresa que sentia brollar en el meu cor, que, empès a desfogar-me, em veia precisat, molt sovint sense poder-me contenir, a esclatar en aquell bell càntic: *Benedicite Omnia opera Domini Domino, laudate*¹⁴ etc. i, quan reparava en aquells habitatges o rústiques cases de possessió que entre les frondes d'aquella amena i espaiosa vall es descobreixen, i m'imaginava la possibilitat que encobeïssin alguna ànima justa i innocent, brollaven dels meus ulls tendríssimes llàgrimes, i dels meus llavis les paraules d'aquest encantador i inimitable salm, per lo lacònic i extens al mateix temps, puix que abasta tot el món: *Laudate Dominum omnes gentes, Laudate eum omnes populi. Quoniam...*¹⁵

Tan agradables i profundes eren les impressions que amaraven la meva ànima, al contemplar des d'aquella beneïda muntanya les planes esmentades. Comprenc que el Senyor amb aquests confits volia atreure'm a Si, com ho fa un pare amb el seu petitó, mentre que em preparava per a donar-me a rosegat un dia crostes de pa, obligant-me a seguir la carrera plena d'espines que el seu disseny diví em tenia reservada... Aquesta època de què us parl, la vos he descrita com la més feliç de la meua vida, perquè com menys gaudia de vida material, sobreabundava més en mi la de l'esperit"¹⁶.

“La felicitat que experimentava, al submergir-se en la immensitat de la bellesa de la natura, el duia a entonar un *cant de les criatures*, que no és exactament el mateix cant de sant Francesc. En el P. Joaquim és una invitació a tota la humanitat per a formar un cor de tots els pobles i races del món que canti a Déu. Una altra manera de referir-se a la felicitat històrica, fruit de la fidelitat a Déu. Durant aquells mesos (de Sant Honorat) va sentir una mena d'atracció divina, que és l'estil amb el qual Déu entreteixeix els fils de la relació amorosa. El Fundador és conscient del grau de felicitat que va gaudir, ho quantifica i compara amb altres èpoques de la seva vida (que pot valorar sota el prisma de la felicitat)¹⁷.

Aquest realisme en l'apreciació de la felicitat arribarà a ser molt valuós, ja que ens serveix avui a nosaltres de referent per a mesurar com l'atracció de Déu mitjançant la via d'amor desenvolupa el que més anhela la persona humana: la seva felicitat des del nostre moment present”.

¹³ Rm 8, 28.

¹⁴ Dan 3, 57.

¹⁵ Id.

¹⁶ NC IX, p.38.

¹⁷ Cfr. NC p.43. El mateix bisbe Cervera, una vegada arreglats tots els emperons i “madurada amb carbur” la fundació, “rebossant de satisfacció i entusiasme, considerava que la seva pujada a l'ermita (de sant Honorat) havia estat molt feliç i plena de sort”. A Lluç, “cuando no nos turban la paz las bandadas de peregrinos, estamos como en un paraíso (...) porque en la soledad se siente mucho a Dios en el fondo del alma y se disfruta no poco de sus dulces caricias” (Carta a l'Abadesa de les Caputxines,- 21/12/1892). A n'el Secar, “aquí me estoy en S. Bernardo del Real harto bien; pero no tanto como allí en mi amada soledad del monte de Randa. Se siente, asimismo, en éste del Real, algo de la presencia de Dios; pero como se siente en San Honorato de Randa, hay una distancia inmensa” (Carta a J. Perelló, M. SS. CC.-03/10/1901).

Llegit amb mirada atenta, apareix clarament que el P. Rosselló parla de la recerca d'una felicitat integral, en el temps¹⁸ i des de la perspectiva de l'eternitat¹⁹.

“L'Evangeli és nom de felicitat (Bones Noves). Sé que cridar l'atenció sobre aquesta característica profundament cristiana no és molt freqüent. Però és inviable preconitzar un retorn a les arrels o engegar un projecte de futur separat de la felicitat... Jo voldria tornar a subratllar, què ho és d'evangelitzador un rostre feliç!²⁰ La felicitat no té res a veure amb la lleugeresa o el bellugar-se com una baldufa. El divertiment i l'oci poden ser bones expressions de felicitat, que no volem excloure. Tot i això, les característiques de la nostra felicitat han de brollar de l'encontre amorós amb la Trinitat. Del seguiment entusiasta de Jesús, de la comunió de vida que sigui possible a la nostra història i de la capacitat de fer feliços als que han estat marginats de la taula d'aqueix món.

Podem alleugerir els fardells que portam; podem oblidar moltes ofenses, greus o no tant. Podem multiplicar el si i restar el no. Podríem encarar la realitat de les nostres vides, de les nostres comunitats i grups, i veure si som capaços d'afanyar-nos per a ser més feliços i fer feliços, ja des d'ara. La vida religiosa està antropològicament destinada a crear persones i comunitats felices. En cas contrari, no seria evangèlica.

El laïc missioner també ha de trobar felicitat en la seva vocació arrelada, provada i lliurada generosament. La seva felicitat serà també la seva missió”.

II- EL FILL ENS ATREU

Text 4: “Els Sagrats Cors seran d'ara en davant tot el nostre imant, el punt cèntric on convergeixin tots els afectes de la nostra ànima, el nostre recer durant la vida, el nostre solaç en l'hora de la mort, la nostra recompensa i corona en la pàtria del cel”²¹.

¹⁸ “Considera, alma cristiana, cuan preocupados van los hombres en pensar que, complaciendo al mundo, podrán hallar en él, lo que jamás pudo el hombre alguno sobre la tierra, la completa satisfacción del corazón. Al principio, cuando la edad no pase de sus diez y ocho años, es verdad que todo sonrío a sus ojos, todo lo ven de color de rosa, sumamente apacible a sus desordenadas pasiones... (nimfes, somnis i castells a l'aire, un paradís a la terra)... Pero ni la niebla se disipa con mayor velocidad, cuando los rayos del caliente sol dan en ella, como se disipan todos esos planes, todas esas sombras de felicidad y bienestar, cuando entra el hombre en la edad madura o al venir a despertarlo el desengaño... En luto ve cambiado el color de rosa... El paraíso que se forjara lo ve convertido en infierno. Zozobras, cavilaciones, inquietudes, nuevos desengaños, pesares que no puede calmar, a no acudir a la fuente de todo consuelo, que son los purísimos Corazones de Jesús y de María” (PE día 11, 2º).

¹⁹ “¿De qué aprovechó a Luzbel el ser ángel, a Saúl el ser rey, a Alejandro el ser emperador, a Judas ser apóstol, si al fin perdieron éstos su alma y se condenaron? *Quid prodest?* (Mt 16, 26). Y ¿no fue mayor ganancia para Francisco de Asís, para un Francisco de Borja, para un Luis Gonzaga, el haber renunciado todo... salvando con esto sus almas y gozando como lo están ahora de una eterna felicidad y dicha?” (PE día 16, afectes).

²⁰ El Superior General ja havia plantejat el tema en la reflexió que feu després de la Junta 2002: “¿Quién ha planteado hasta hoy nuestra vida religiosa y misionera como un proyecto de felicidad en este mundo? No obstante, esto es lo que nos dice el P. Fundador. La felicidad eterna en términos evangélicos nunca se refiere a la felicidad futura, desenganchándola de la presente... Una vía para desarrollar nuestro carisma sería ésta, la de rescatar para los cristianos el mensaje evangélico de que la felicidad es única, y no sólo se ha de esperar sino que, en la medida que nos es dada por el Padre, la hemos de procurar con pasión, para nosotros y para toda persona... Considero que reintegrar la bienaventuranza, es decir la felicidad, nos planta en el mismo dintel de antropología del corazón” (Documentos de la VI Junta Consultiva de los MSSCC. Casa Central, Madrid Septiembre 2002, ps. 9-11).

²¹ PE dia 6, afectes.

L'atracció de Déu per el P. Joaquim consisteix en l'experiència d'un vertader encontre personal: Per a María Magdalena «Jesús és dolç imant que pertot l'atreu»²⁶. «Ell atreia darrera seu gent innumbrable que el seguien gustosos, tothom l'envoltava, cosits semblaven estar de la seva túnica»²⁷. Frase que expressa amb força el poder de seducció de Jesús. Una força, sense gens de violència, deu esser la força de l'atracció per amor²⁸.

“Amagat a les mirades dels homes, procurava atreure'm, mitjançant el quotidià exercici de les virtuts, les mirades de Déu”²⁹.

“El P. Joaquim considerava com dirigit a la seva persona i al seu estil de relacionar-se amb Déu, tot quant havia contemplat i admirat en els sants. Era el Déu bíblic, viu i vivificant, capaç de sentir i d'estimar i d'inclinar-se sobre Joaquim, el seu servent, el qual entenia com, mentre era atret per Déu, alhora ell mateix es convertia en un petit imant del misteri de la Trinitat”³⁰.

Atracció de Déu que experimentava en un doble sentit, una via alliberadora del temor i aleshores missionera, perquè espontàniament transforma l'atret (o l'Amic, en terminologia lul·liana), en missioner i propagandista, en qualsevol circumstància, perquè el seu missatge no depèn del mandat sinó de l'amor que l'atreu”³¹.

El Superior General acaba de resaltar la validesa d'aquest plantetjament: “La conversió generosa, com a pas previ..., serà la garantia que el Pare de Jesucrist ens atreu; que estam posseïts pel seu Esperit, que arribam a aquella embriaguesa de Déu, de la mística del cor, que legitima la nostra comunitat en el nostre món avui. No som teòrics, parladors, ni funcionaris de Déu. Som posseïts pel seu amor... És l'enamorament el que condueix les nostres vides. En aquest *pathos* de possessió

²² “Atreu-me darrera tu! Correm! El rei m'introdueix a les seves estances... Amb raó s'enamoren de tu!”

²³ “Jo els atreia cap a mi amb llaços d'afecte i amor... m'acostava cap a ell i li donava de menjar”

²⁴ “Ningú no pot venir a mi si el Pare que m'ha enviat no l'atreu”.

²⁵ “I jo, quan seré enlairat damunt la terra, atrauré tothom cap a mi”.

²⁶ 10 [Sermón sobre Santa María Magdalena, 22/07/1880, en Santa Magdalena) p.59.

²⁷ “Sermones sobre la siete Palabras que habló Jesucristo en la Cruz” [Llucmajor 1891] Quinta Paraula. “Estar cosits a la seva túnica expressa una profunda vinculació amb ell, i, alhora, la suavitat dels llaços que l'estableixen i l'expressen”.- Altres vegades, el P. Joaquim destaca també l'atracció que exerceixen la Mare de Déu, de sant Josep, dels sants simpàtics que li fan devoció, del missatge cristià, d'alguns llocs privilegiats, del nostre seguiment de Jesús i dels ministeris.

²⁸ El mateix estil que comenta sant Tomàs de Villanueva d'aquel altre text relacionat amb l'espiritualitat del Sagrat Cor: “Quan el Senyor digué: *Si algú vol venir amb mi*, era com si digués: “Invit a tothom, no rebutj ningú, sigui de la classe i condició que sigui; tant és que sigui grec o llatí, americà, espanyol o francès, o bé, vell o nin, ric o pobre, noble o plebeu, fi o ordinari. *Jo no trauré fora ningú que vengui a mi...* Invitau, no empenyeu; cridau, no obligueu; atraieu, no coaccioneu, ni voleu prendre a l'home el valor del mèrit davant vós, ja que és voluntàriament, espontàniament, que us obeeix” (*Contiones sacrae*. Milà, 1760, p.747).

²⁹ NC VIII, p.33.

³⁰ Era famosa la commoció amb que celebrava la festa de la Trinitat i la il·lusió que tenia de dedicar-li una vidriera del Cambril de Lluc, inspirada en un símbol lul·lià.

³¹ Mn. Pau Torrandell diu que, malgrat fos natural d'un dels pobles més devots de la Moreneta, a ell l'atreia més el P. Rosselló que la Santa Figura (cf. J. Amengual Batle, *Columna y Antorcha*, caps. XII i VI).

divina actualitzam la vida i missió de qui ens uneix i guia en el Seguiment de Jesús, el P. Joaquim Rosselló i Ferrà”³².

En la *Informatio* sobre el Procés de Beatificació es troba el clàssic estudi de les virtuts³³. La seva vida creient es va alimentar constantment de la Paraula de Déu i de les devocions típiques del s. XIX, entre elles l'espiritualitat dels Sagrats Cors de Jesús i de Maria. En ells, la Trinitat té posades les seves complaences³⁴, en ells trobarà sentit la seva trajectòria³⁵, ells seran el títol providencial de la nova família de “preveres que viuen en comunitat” per a “calar foc a la terra”, que neixerà a sant Honorat.

“Tota s'història de Déu amb s'homo i de s'homo amb Déu, se resumeixen en aquestes dues paraules: Amor, ingràtitut. Amor de part de Déu, ingràtitut de part de s'homo... A vista d'axò amats germans, ja an el parèixer no hi havia res més que fer de part de Déu amb s'homo, per atreure'l a sí, que fer sensible aquest amor, aquesta ingràtitut; i així ho ha fet en aquets últims temps amb sa manifestació del seu Cor... del Cor de Jesús, el cual es manifestà com en un trono de flames, encengent-se, abrassant-se, fet una víctima de caridad...”³⁶.

Aquesta per el P. Joaquim Rosselló fou la teofania del “foc que cremava sense consumir-se”, on Déu baixà enmig de l'esbatzer³⁷ (el sofriment del poble) i li revelà el seu Nom: “Déu compassiu i misericordiós”³⁸.

Des de llavors quedà marcat indeleblement amb l'estigma del foc³⁹. Contemplà els Sagrats Cors com “els focus d'ardentíssima caritat i amor”⁴⁰, i demanà que els seus Missioners fóssin aigua en mig del desert⁴¹, però sobretot foc pel refradament del món⁴². Treballà sense defallir perquè s'hi

---

³² J. Amengual i Batle, “Salutació en el CXIX aniversari de la fundació de la Congregació”, 15/08/2009.

³³ La fe en Dios Padre, Hijo y Espíritu Santo, ps. 25-28.

³⁴ PE dia 3, 1º; dia 26, 2º.

³⁵ “La devoción, que desde mi infancia les profesaba” (NC 47). El “regalo providencial, hecho por impulso del cielo, dispuesto por Dios que todo lo prevé y dispone” de les dues talles dels SS. Cors, que l'havien acompanyat a les seves missions (cfr NC 49-50) i els pronòstics del G. Trigueros que ell arribaria a fundador, oblidats en el porxo del sotsconscient fins que no arribà l'avinentesa (cfr NC 50-51).

³⁶ 31 [Sermons d'un Tridu del Cor de Jesús, 00/07/1895, Porreres]

³⁷ Cf. Ex 3,2.

³⁸ Cf. Nm 34, 6.

³⁹ Al seu Sermonari, per ex., basta ver les instàncies en què surten les següents paraules: *Corazón*, 870; *Corazón de Jesús*, 132; *Corazón de María*, 23; *Sagrados Corazones*, 180; *Fuego*, 55; *Llamas*, 23.

⁴⁰ “A l'acostar-se a ambdós els sacerdots... s'encenguessin i abrasassin en les seves ardentíssimes flames, per tal que ells després encenguessin en aquest diví foc els cors dels homes” NC 98. “Horno del amor divino y del amor misericordioso hacia los hombres” (PE dia 14, 3º). A les seves predicacions, li agradava mirar “abrasats d'amor diví” i fets un volcà els cors Puríssim de Maria, els de S. Agustí, S. Francesc, S. Vicenç Ferrer, S. Lluís Gonzaga, S. Felip Neri, S. Catalina Thomàs ...

⁴¹ NC 97.

⁴² “Demanin el Senyor que tots siguem un foc i que des d'aquesta muntanya ho anem estenent per tota la Illa i més enllà d'ella, pegant i encenent flames en tots els cors” (A la Abadesa de les Caputxines, 15/08/1890; també id. 21/12/1895).- “Déu la tenia destinada (aquesta devoció) per aquests últims temps en que els homos dominats per ambició, interés, i inspirats per Satanas, havien d'exclamar lo que los judios el día de sa passió "Nolumus hunc regnare super nos" (Lc 19, 14) emancipant-se molts de cristians del seu suavíssim jou. En aquests últims temps, en que, refredada sa caritat del feels, havia d'augmentar sa iniquidad” [Sermons d'un Tridu del Cor de Jesús, 00/07/1895, Porreres] 172. Quan “ese divino fuego iba ya a extinguirse por completo en esos

encenguessin els preveres⁴³, les comunitats religioses⁴⁴, tot el poble de Déu⁴⁵. Presentava els SS. Cors com l'“àncora de salvació” pel temps de borrasca que atravessam⁴⁶, el granet de mostassa ple de futur, “semblant a un tresor ocult en es camp de la Iglesia”. “Conegut, no pareix posible que ningú deixi de practicar aquesta devoció”⁴⁷.

Conclusió provisional:

“Anotem, com primera conclusió, la gran harmonia teològica que va caracteritzar al P. Joaquim Rosselló i Ferrà, en la seva experiència de Déu.

Al destacar-ne l'abast, direm, en primer lloc, que mostra un gran valor ecumènic, ja que el seu Déu atreu a tothom, sense exclusions de cap mena: Ni de temps, ni de lloc, ni de cultura, ni de religió.

L'ensenyament del P. Joaquim mostra un Déu per a totes les èpoques, perquè es presenta amb trets bíblics. No es limita al déu de l'il·luminisme, ni al que pot presentar la teologia d'una escola determinada.

Presenta un Déu salvador, amic, company, comunicador dels seus béns i de la seva interioritat. Un Déu proper, amb sentiments i amb un cor humà. Sensible a la nostra història entrunyellada de goigs i esperances, de dolors i fracassos, de llum i de pecat.

El P. Fundador mostra una imatge de Déu capaç de canviar la nostra vida i el contingut de la nostra predicació i catequesis actuals.

En definitiva, la crida a la felicitat, recupera el missatge original de Jesús resumit en les benaurances, i dóna raó del nom dels quatre llibres que ens ho han transmès: L'Evangelí. Felicitat eterna, per descomptat, però que ja es manifesta en innumbrables circumstàncies històriques (avui i aquí). Òptica que ajuda a prendre decisions per a la vida, no moguts per la por, temor o interès, sinó per quin camí ens fa albirar una major felicitat, i pot satisfer millor l'anhel de bondat que atreu a qualsevol persona⁴⁸.

Cal que tornem a recobrar el valor antropològic de l'experiència del P. Joaquim que recullen les nostres Regles: “Déu atreu per a compartir la seva felicitat”.

---

tiempos modernos” (PE dia 3, 2º).- Hi cercava remei en predicar que Déu és amor, aplicar-li la misericòrdia de Déu en el sagrament de la confessió i en l'acompanyament espiritual, així com en proposar l'amor dels SS.CC. com a model de fraternitat universal.

⁴³ Cf. Nota 31.

⁴⁴ Cf. A la Abadesa de les Caputxines.- 20/12/1893.

⁴⁵ “Amat poble de Porreres, corre, vola a associar-te, a allistar-te baix de sa bandera de sa Comunió Reparadora. Cerca, abrassa, explota aquest tresor de sa devoció a n'el Cor de Jesús, tu experimentarás, oh poble, que dolç i suave és el reinat de Jesucrist; sa caridat, s'amor divino se encendrà en els cors des teus moradors; amareu a Déu i al germá proisme; sereu un sol cor i una sola anima, com els cristians primitius” S p. 173.

⁴⁶ A la Abadesa de les Caputxines.- 16/03/1892; cfr. PE dia 22, 1º “áncoras salvadoras, aún en las más horribles tempestades del proceloso mar de este mundo”.

⁴⁷ És curiós que el P. Joaquim adduesqui les nombroses conversions d'anglicans d'aquell temps a l'Església Catòlica com una prova de la validesa d'aquesta espiritualitat Ll.c. 172.

⁴⁸ En el darrer dia de la Novena del sagrat Cor es demana: “Señor mío, Corazón divino, permitidme que os haga una pregunta antes de haceros donación de este mezquino corazón mío. Decidme ¿porqué queréis que os lo entregue? ¿Puede él haceros más feliz, aumentar un grado más vuestra esencial gloria? Ay no, hijo mío! por nada de eso te lo pido, porque soy yo felicísimo por (mi) mismo, te lo pido por tu bien, te lo pido porque yo soy el centro único del corazón humano y fuera de ese centro no puede hallar, no puede ser feliz, será siempre desgraciado” (Ll.c. 32 Sermón para el último día de la Novena del Sagrado Corazón p.174).

III- L'ESPERIT SANT ENS GUIA

El P. Joaquim Rosselló i Ferrà és un exponent de la mentalitat catòlic-llatina del s. XIX, segons la qual l'Esperit Sant era reconegut com present en la vida, però sobre el qual es reflexionava poc i amb disquisicions gairebé metafísiques⁴⁹.

“El P. Joaquim no pertany a la galeria de catòlics acomplexats. La seva familiaritat amb l'hagiografia fins i tot el va fer un catòlic proper al triomfalisme, perquè coneixia les incomptables aportacions dels cristians a la fe i a la humanització.... Però, com el P. Joaquim Rosselló i Ferrà, també coneixia les fragilitats històriques, combatudes pels grans sants reformadors, li eren familiars les febleses dels creients, conegudes en milenars de confessions. No li eren alienes les misèries dels religiosos i religioses, a molts dels quals dirigia. Que coneixia ben de prop les mancances de cert clergat ho mostra en la “Darrera Exhortació” i ho reconegueren els bisbes, quan li encomanaren procedir al discerniment amb certes persones ferides, i hom pogué parlar pròpiament del seu “ministeri de la piscina”⁵⁰, tot rememorant escenes de curació en l'Evangelí”.

Textos 5-6 del Vaticà II

“Després d'esser enlairat a la creu i glorificat, el Senyor Jesús va infondre l'Esperit promès, i per mitjà d'Ell va cridar i reunir el poble de la Nova Aliança, que és l'Església, en unitat de fe, d'esperança i de caritat, tal com ensenya l'Apòstol: “Un sol cos i un sol Esperit, de l mateixa manera que fóreu cridats a una sola esperança de la vostra vocació. Un sol Senyor, una sola fe, un sol baptisme (Ef 4,4 5)” (Decret d'ecumenisme UR 2b).

“L'Etern Pare, per decisió totalment lliure i misteriosa de la seva saviesa i bondat [...] va decidir convocar els creients en Crist a la santa Església, la qual, prefigurada ja des del començament del món, meravellosament preparada en la història d'Israel i en l'Antiga Aliança, constituïda els temps darrers, es manifestà per l'efusió de l'Esperit i arribarà a la plenitud gloriosa al final dels segles. I aleshores, tal com diuen els sants Pares, tots els justs després d'Adam, des del just Abel fins al darrer dels escollits, es reuniran a la casa del Pare formant l'Església universal” (LG 2).

El Fundador, sense gaire pretensions, no deixà d'escampar unes al·lusions a l'Esperit Sant, que il·luminen tot el misteri de la Salvació.

Així, l'Esperit és present en el misteri de l'Encarnació, origen del cristianisme, que caracteritza el Déu cristià com un Déu proper i encarnat, compenetrat amb la persona humana. El P. Joaquim canta amb particular fervor l'amor de Déu realitzat en Maria⁵¹ i invoca el seu Cor maternal com “estatge de l'Esperit Sant”.

En segon lloc, aquest Esperit, manifesta l'Església públicament i la impulsa cap a la missió universal⁵².

⁴⁹ J. Amengual B. no ha trobat en el Sermonari cap predicació pronunciada en les solemnitats de Pentecosta o de Pasqua de Resurrecció, gairebé reservades als bisbes i rectors. Ha pogut espigolar algunes referències a l'Esperit Sant, que ens ajuden a escodrinyar la seva influència en la vida espiritual del Fundador i en la visió que tenia de l'Església.- Al Sermons, trobam 32 referències a “Espíritu Santo”, als PE, 14 i a l'Epistolari, 5 referències, però 117 a “Espíritu/espiritual”.

⁵⁰ Cfr. *Columna y Antorcha*, 269-271 = *Un misionero de corazón*, 205.

⁵¹ “Ah! desde luego el Padre la proclamaría su hija, el hijo la elegiría por su Madre, el Espíritu Santo por su templo, por su santuario, por su paloma, por su esposa... (Cfr. Lc 1,35; Ct 6,8; 2,10)”. (Novena de la Purísima predicada en Selva 1894. Séptimo día).

⁵² El P. Rosselló fonamenta aquest fet en els Actes dels Apòstols (Cfr Sermón del Apòstol Santiago (25-07-1889)94-101). En bona exègesi, pertany al missatge més original dels Act; la tradició de l'apòstol Jaume, en canvi, avui es considera gairebé impossible.

La història salvadora de Jesús culmina en el Traspassat a la creu, que allibera sobre el món el seu Esperit (Jn 19,30), Esperit de reconciliació total i universal (Jn 20,22)⁵³.

L'Esperit és autor de les Escripures i parla per boca dels Profetes, de manera sempre actual i interpel·ladora de la persona humana. Gran missioner popular, el P. Joaquim convida a la conversió i a la renovació, a vèncer l' *esperit del Món* amb l'*Esperit de Crist*⁵⁴. Recorda el judici definitiu de Déu⁵⁵. També clama contra la injustícia que s'institucionalitza en les maneres diverses que tenen els poder públics d'extorsionar als febles, com fou el cas de Zaqueu⁵⁶. Predica que l'Esperit Sant és font de la pau i de la felicitat ja en aquest món⁵⁷.

---

⁵³ La vinculació de l'Esperit amb el Ressuscitat-Traspassat, bàsica per a nosaltres, no la trobam en el Fundador, sinó en el retorn a les fonts dels Sants Pares i a la renovació del Vaticà II.

⁵⁴ “El mundo... ¡Ay, y quién pudiera contar los estragos que hace, y los perniciosísimos daños que ocasiona!... Jóvenes y niños que han cursado en la infantil escuela de la moral cristiana, ávidos ya de sus galas, envanecidos en sus modas, hecho el juguete de mil y más de mil caprichos. Doncellas que (...) constituidas, ya por la vanidad, ya por el modo de vestir el más infando ídolo de cuantos las miran, y su corazón en otro tiempo deliciosa morada del Espíritu Santo, hecho horno encendido do se fragua el amor más vano, si no diga el más impuro. Veo ricos y pobres, nobles y plebeyos, vencidos unos por el respeto humano, deslumbrados otros por la aparente brillantez de pasajeros, esclavos éstos del oro y la plata, tiranizados por viles pasiones... Ay lo diré de una vez, veo crecidísimo número de hombres, hecho ludibrio del refinado orgullo, de la detestable y corrompida carne, envueltos y enredados en el más completo y cabal sensualismo” (76). “Llámase *espíritu del mundo* en el estado religioso, la propia voluntad (...), ese espíritu de soberbia que se infiltra en el interior, ese amor desmedido a las comodidades, ese apego a las cosas de la tierra, que desvía algo de las del cielo; ese interés por comunicarse no sólo con parientes, sino hasta con personas, que si bien, no malas, pero en nada contribuyen a la perfección, (...) a las amistades particulares que van creándose en el seno mismo de las comunidades religiosas, de cuyas amistades se originan rencillas, se engendran celos, se forman partidos, resultando de aquí la desaparición del amor fraternal que es absolutamente necesario en la tierra para que una comunidad religiosa viva vida divina y sea un verdadero remedio de la gloria del cielo... Catalina Thomás triunfó de este espíritu de mundo en el claustro, y ved de que manera; formando por contraposición en su interior el *espíritu de Cristo*; Espíritu de humildad, espíritu de abnegación, espíritu de desprendimiento, espíritu de obediencia, espíritu, lo diré de una vez, de caridad, de ardentísima caridad, con Dios y con el prójimo” (80) [Sermón sobre Sta. Catalina Thomás, 29/07/1888, en Santa Magdalena].

⁵⁵ “¡Cristianos de mi alma! no olvidéis vuestros novísimos! Tened presente el morir y nunca pecaréis en la inocencia y perseverancia, en el amor a los Sagrados Corazones y lograréis una muerte feliz... ¡Hemos de morir! Este era el ordinario saludo de los monjes de la Tebaida; a cuyo saludo contestaba el saludo: ¡Y no sabemos cuando! En las paredes de sus celdas o en las rocas de sus cuevas, no se veían escritos otros motetes que ¡Muerte! ¡Eternidad! ¡Infierno! y era tal la impresión que semejantes palabras causaban a sus almas, que (...) así dispuestos y preparados, no se sentían abrasados en otro fuego, que en el de los Sagrados Corazones, ni les preocupaba otro deseo que el de morir pronto para habitar con Cristo en la feliz eternidad” (PE, día 27, 2-3).

⁵⁶ “Vae vobis” ¡Ay de vosotros"! os dice el Espíritu Santo (Lc 6,24) pues que vendrá tiempo en que padeceréis hambre y extrema necesidad: "Divites egerunt et esurierunt"(Sl 331,11) cuando los que habrán sabido desprenderse de todo, gozarán en abundancia de los verdaderos bienes, "Exurientes implevit bonis" (Lc 1,53). ¿Quién, cristianos, a vista de semejante calamidad vaticinada a los codiciosos o de ventura tanta prometida a los hambrientos, dejará de imitar a los Sagrados Corazones en su admirable desprendimiento? ¿Quién no arrancará de su corazón, la afición desordenada al dinero, al oro, no adquirido con la equidad y justicia que exige el Sagrado Evangelio y que obliga a la restitución por su posesión injusta? (Lc 19,8)” (PE, día 21, punto 3).

⁵⁷ “Sea nuestra vida la vida de Jesús, vida de mortificación, vida de retiro, vida de contemplación, vida de íntima unión con Dios; nunca vida que pueda comunicarnos en este miserable desierto, en este valle de lágrimas, la paz verdadera, la tranquilidad suma, el tan apetecido don del gozo en el Espíritu Santo, que es, según el Autor de la Imitación de Cristo, en lo que consiste el reino de Dios en nuestra alma: Regnum Dei

L'església local és la comunitat on es fa més propera l'Església una, santa, catòlica i apostòlica⁵⁸. El P. Joaquim, erigit en fundador per l'Esperit Sant⁵⁹, ha aportat una nova família religiosa i missionera per a enriquir i enfortir aquesta Església confiada al bisbe⁶⁰.

Una de les aportacions eclesiològiques més fecundes del moment present ha estat la valoració de la dignitat i complementarietat de les diverses vocacions cristianes en una Església, tota ella cridada a la santedat i a la missió. La beatificació dels Màrtirs del Coll (4 MSSCC germans nostres, 2 franciscanes filles de la misericòrdia i una feligresa vídua que es feu mare dels perseguits) s'ha presentat com “una profecia sobre la nostra Congregació, que està cridada a consumir la gran aspiració que, moguts pels Cors de Jesús i de Maria, arribem a crear una comunitat que doni més credibilitat a la unitat i igualtat que provenen de la reconciliació amb una mateixa sang, amb un mateix baptisme, de la unió en una mateixa eucaristia i de ser moguts per una mateixa aigua que és l'Esperit que brolla del costat obert del Crist”⁶¹.

Quin goig deu sentir el P. Joaquim, al contemplar anticipada la visió apocalíptica d'un estol d'homes i dones, laics de diverses procedències, que tots plegats l'anomenen “Pare”! Que se senten cridats a compartir la mateixa espiritualitat i la missió apostòlica! Probablement ens diu, des de la miranda de niguls, que tenguem cura personalitzada d'acompanyar “els qui formen el poble sant perquè exerceixin el ministeri d'edificar el cos de Crist” (Ef 4, 12).

Jaume Reynes, msscc

---

intra vos est; et est pax et gaudium in Spiritu Sancto (Rm 14,17; Im. Chr. II, 1,1.). (Sermón sobre Santa Maria Magdalena, 22/07/1880, punto 14, en Santa Magdalena).- Paz que encontraremos y disfrutaremos en los SS. Corazones: “¡Oh sí; en ellos está el tesoro de toda riqueza! En ellos se encuentran los verdaderos bienes por ser el centro de toda bondad y perfección. En ellos el oro, la plata y las piedras preciosas de todas las virtudes, de la humildad, de la mansedumbre, de la paciencia, de la caridad con Dios y con el prójimo; en ellos la paz, el gozo en el Espíritu Santo que constituyen el verdadero reinado de Cristo Dios en nuestras almas” (PE, día 19, punto 1º). Cfr. Rm 14,17; cfr. NC, VI, p. 28, XIV, p. 57.

⁵⁸ Cfr. LG 26, a.

⁵⁹ He provat d'aplicar al nostre cas la tesis de Fabio Ciardi, *Los fundadores, hombres del Espíritu*. (Paulinas, Madrid 1983) a *Col-lectanea*, revista de la Causa de Postulació, 33(1987)57-86. Una funció que s'expressa amb les imatges bíbliques de petita plantació, singular edifici i pare.

⁶⁰ “La nostra Congregació, feble com l'heura, desitja viure arrapada al bàcul del seu Bisbe; no amb la intenció de gravar-lo, sinó desitjosa, en la poquedat de les seves forces, de prestar-li auxili i refrigeri en l'assistència a les ovelles que l'Esperit Sant li assenyala per a pasturar (Ac 20,28). Així ha viscut fins a avui aquesta Congregació des que va nèixer i, d'ara endavant, no vol viure de cap altra manera” (Carta al bisbe Campins, 15 Setembre de 1907).

⁶¹ “Què falta perquè ja recollim els fruits d'aquesta branca laical, que ha crescut fecundament, gràcies a la disponibilitat de molts germans, que han posat el seu cor en el creixement i maduració dels nostres grups de laïques i laics? Falta que ja no ens vegem com dues comunitats. Que ens asseguem tots junts, junts, en comunitat, en pregària, en projecció de la nostra vivència del carisma. Junts en la missió. Junts en la pastoral específicament vocacional. Que arribem a la revisió junts. Que establim uns nous caus de comunió de béns. Que la memòria d'una comunió en el martiri de sang ens obri la porta d'una comunió en el testimoniatge d'una vida eclesial que ens llanci a un futur nou, que és el que ens vol donar el P. Fundador, al començament del segon segle de la seva trobada definitiva amb el Pare” (J. Amengual i Batle, Festa dels Beats Màrtirs del Coll, 06/11/2009).